

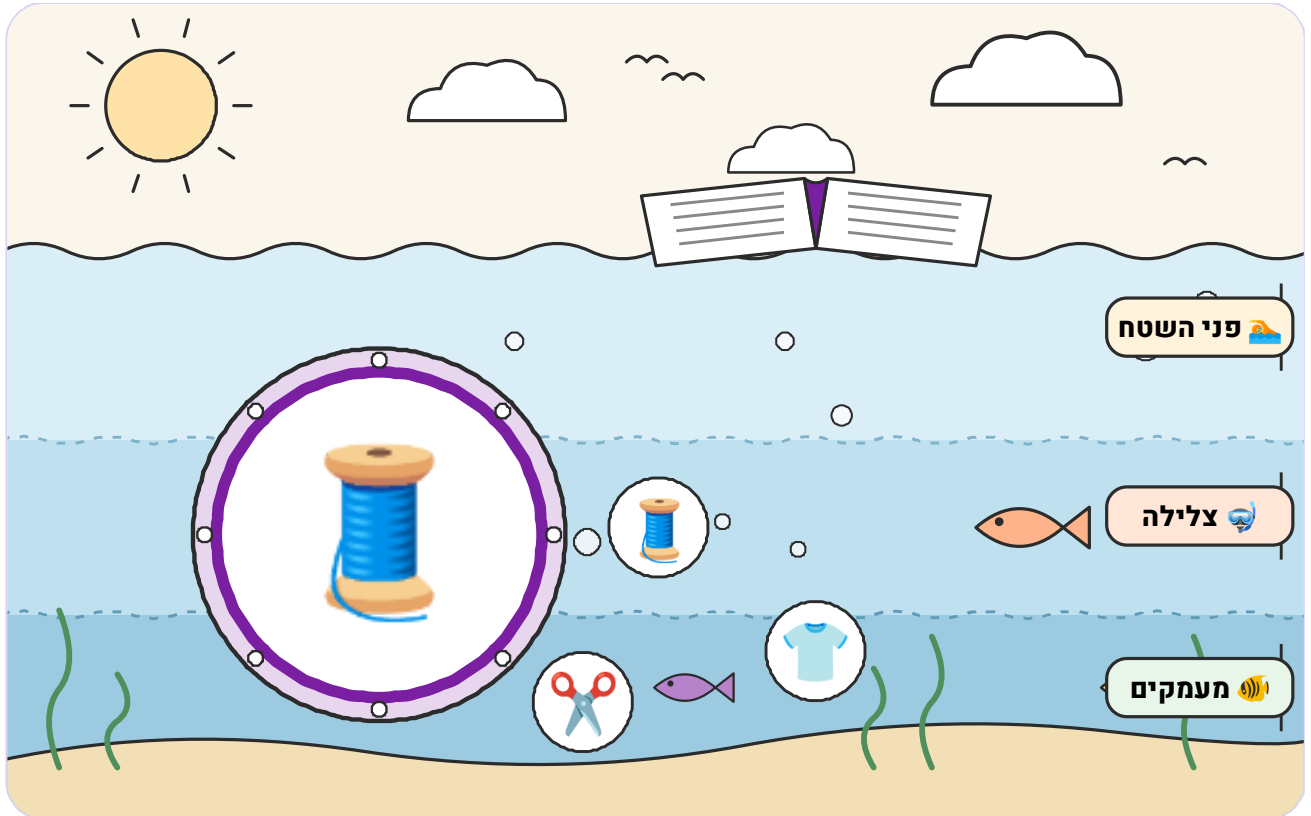

חוברת מלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג

מהו אפסייקלינג, מה אלמה גילתה בז'קט של סבא, איך מקימים סדנה ביתית, ולמה זה הרבה יותר מטרנד – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: בגד ישן – תיק חדש
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבין מהו אפסייקלינג ובמה הוא שונה ממיחזור, ולאחר בטקסט מידע גלוי, גם מתוך טבלה.
- לקרוא בין השורות: לזהות את הבחירות של דמות, מבנה טקסט טיעוני (טענה, נימוקים, טענות נגד ומענה) ותפקידן של מילות קישור.
- לגבש עמדה אישית מנומקת על ההבדל בין מחיר לערך ועל צרכנות אחראית, ולתכנן פרויקט שדרוג ראשון בבטחה, בלי לקנות דבר.

גרסה קצרה – 10 דקות

מציגים את המשפט 'מיחזור שואל איך ניפטרים מזה, ואפסייקלינג שואל מה זה יכול להיות' ושואלים על פריט נשכח בארון. קוראים פסקה אחת מהטקסט המתאים לשכבה ועונים על שאלת 'פני המים' אחת. מסיימים בכרטיס יציאה.

שאלת פתיחה לכיתה

פתחו בדמיון את הארון שלכם: יש בו פריט שלא לבשתם כבר שנה? אם הייתם יכולים להפוך אותו למשהו אחר לגמרי, מה הוא היה הופך להיות?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן ויצירתיות: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

מעש"ה הוא הציר המרכזי בנושא: כשחבר או חברה מפחדים להתחיל או כשצוחקים על פריט ששדרגו – מ – מחויבות 'אני כאן איתך', ע – עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו, פרויקט אחד קטן), ש – שאלות (מה קרה? מה עוזר לך? מה הפריט הזה יכול להיות?), ה – הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה: לפני, תוך כדי ואחרי). בגש"ר מאח"ד, אפסייקלינג מפעיל את ערוץ הדמיון (לראות פוטנציאל), את ערוץ הגוף (עבודת ידיים), את ערוץ אמונה וערכים (קיימות) ואת ערוץ החברה (אתגר עם חברים). כשהגזירה משתבשת או כשמתסכלים, אפשר לתרגל עש"ן ד"ק: ע – עצור, ש – שרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט), נ – נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), ד – דיבור עצמי ('גם אלמה פרמה פעמיים'), ק – קדימה (לבחור צעד קטן אחד ולהמשיך). חבר או חברה צחקו על בגד ששדרגתם, או מפחדים להתחיל? מעש"ה: מ – מחויבות ("אני כאן איתך"), ע – עידוד לפעולה (פרויקט קטן אחד, היום), ש – שאלות שמפעילות חשיבה ("מה הפריט הזה יכול להיות? מה הוא מספר עליך?"), ה – הבניית רצף (לפני, תוך כדי, אחרי). עובדים עם מבוגר/ת בסביבה, ועם כלים חדשים או חמים – רק באישור.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה על הפריט הנשכח בארון, ושקופית הפתיחה. מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, צלילה ומעמקים.
10	לפני הקריאה	מציגים את סוג הטקסט ואת מטרת הקריאה, וסוקרים כותרת, טבלה או איור. כל תלמיד/ה מנבא/ת מה יגלה בטקסט.
12	קריאה מודרכת	קוראים בקבוצות לפי שכבה (y, b, t, o, m). עוצרים בתחנת עצירה, ובסוף עונים על שאלות 'פני המים'.
8	צלילה	עונים על שאלות ההסקה ועל משימת המיון וההדגשה, ודנים בבחירות של הכותב/ת ובמילות הקישור.
7	המעמקים	משימת כתיבה או שיח, ומסלול הבחירה 'בחרו את דרככם' שמתרגל את מודל מעש"ה.
3	סיכום	כרטיס יציאה וסבב קצר של 'פריט אחד שאני רוצה לשדרג'.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיית קריאה בשלושה שלבים. לפני הקריאה: מכירים את סוג הטקסט ואת המטרה, וסוקרים טבלה ואיור. תוך כדי קריאה: עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מילות קישור. אחרי הקריאה: עונים לפי שלושת המפלסים – פני המים (מה כתוב), מתחת למים (מה מתכוונים) והמעמקים (מה אני חושב/ת).
- פרויקטים ביתיים: לפני שמטילים משימת שדרוג, ודאו שלכל תלמיד ותלמידה יש מבוגר/ת שישגיח/תשגיח בבית, וחזרו על שורת הבטיחות (מספריים, מחטים, דבק, מגהץ ואקדח דבק חם). לעולם אל תדרשו לקנות חומרים: עובדים רק עם מה שיש בבית או עם שאריות שהכיתה אוספת. רגישות כלכלית: אל תשוו בין ארונות ואל תשאלו כמה עלה פריט.
- מרחב בטוח: משימות על חפצים משפחתיים (כמו הז'קט של סבא) עלולות לעורר זיכרונות של אובדן או מעבר דירה או ארץ. אפשרו תמיד לבחור בפריט אחר או לא לשתף. זו שיחה תומכת, לא טיפול; כל חשש לשלומם של תלמיד או של תלמידה – מעבירים ליועצת. כשיש לעג על בגד או על מראה, עוצרים בעדינות ומתרגלים את מעש"ה.

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

תשובות סגורות: שלוש; עם מבוגר; תיק. בהשלמת המשפט קבלו כל תשובה כנה, גם בשפת האם. עודדו שיתוף של דרכי תיקון ושימוש חוזר בתרבות המשפחה, למשל טלאים, העברת בגדים לאחים או סריגה מחדש.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. שְׁלוֹשׁ
2	א. עם מְבוּגֵר
3	ג. תֵּיק
4	1. נָכוֹן 2. לא נָכוֹן 3. נָכוֹן 4. לא נָכוֹן
6	„אֲנַחְנוּ עוֹבְדִים עִם מְבוּגֵר לֵיד...”
7	מְסַפְּרִים ← בְּקוּפָּסָה; מַחֵט וְחוּט ← בְּקוּפָּסָה; פִּיצָה ← לא בְּקוּפָּסָה; כִּדּוּר ← לא בְּקוּפָּסָה
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דרך האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמיינים
איך זה נראה? מה הדמות
מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר
יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

♥ מתחבר אליי

! מפתיע אותי

? לא הבנתי

— משפט חשוב

○ מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחיה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בנקודה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
ערימות	piles	
טלאים	patches	
חדות	sharp	
לתפור	to sew	
קושרים קשרים	tie knots	
ארון	closet	
לתקן	to fix, to repair	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג
עולים ●

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג
עולים ●

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג
עולים ●

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

piles	ערימות
patches	טלאים
sharp	חדות
to sew	לתפור
tie knots	קושרים קשרים
closet	ארון
to fix, to repair	לתקן
scissors	מספריים

הטקסט • טקסט קצר בנִיקוד

בגד יָשׁוּן – תִּיק חָדָשׁ

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בנִיקוד. יש לך בגד יָשׁוּן בבית? מה אפשר לעשות איתו?

הניחוש שלי:

מילון קטן

עֲרִימוֹת

piles

טֵלָאִים

patches

חֲדוֹת

sharp

לְתַפּוֹר

to sew

קוֹשְׁרִים קְשָׁרִים

tie knots

אָרוֹן

closet

הַעֲרוֹת שְׁלִי

1 יש לנו ארון מלא בבגדים.

2 אנחנו מחלקים את הבגדים לשלוש ערימות: מתאים, לתקן, להפוך.

3 יש לנו קופסה קטנה: מספרים, מחט וחוט, וטלאים.

4 אנחנו עובדים עם מבוגר ליד, כי המספרים חדות.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה

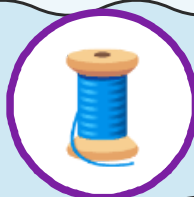
לדעתכם יקרה עכשיו?

5 היום אנחנו עושים מחולצה ישנה תיק, בלי לתפור.

6 אנחנו גוזרים את השרוולים וקושרים קשרים למטה.

7 עכשיו יש לנו תיק חדש!

8 ואיך מתקנים בגדים במשפחה שלכם?

שאלות לפי עומק • עולים

בגד יָשׁוּן – תִּיק חָדָשׁ

שם:

חלק א' – שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט!

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

כמה ערימות יש?

ב) שלוש

א) שתיים

ג) ארבע

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

עם מי עובדים?

ב) לבד

א) עם מבוגר

ג) עם חתול

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה עושים מהחולצה?

ב) נעל

א) כובע

ג) תיק

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	× לא נכון
יש שלוש ערימות של בגדים.	☐	☐
אנחנו עובדים לבד.	☐	☐
בקופסה יש מספרים, מחט וחוט וטלאים.	☐	☐
אנחנו תופרים את התיק.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

בגד יָשׁוּן – תִּיק חֶדֶשׁ (המשך)

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

נַעַל

תִּיק

הַשְׂרוּוֹלִים

מְבוּגָר

מַחְסַן מִילִים:

1. אֲנַחְנוּ עוֹבְדִים עִם _____ לֵיד, כִּי הַמְסַפְּרִים חֲדוּת.

2. אֲנַחְנוּ גּוֹזְרִים אֶת _____ וְקוֹשְׁרִים קֶשֶׁרִים לַמָּטָה.

3. הַיּוֹם אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מַחֲלָצָה יִשְׁנָה _____.

חלק ב' – צלילה

עכשיו נחשוב ונבין יותר.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סִמְנוּ בְּצֶהוּב אֶת שְׁלוֹשׁ הָעֲרִימוֹת.
- סִמְנוּ בִּירוֹק אֶת הַמְשַׁפֵּט שְׁאוּמֵר לָמָּה עוֹבְדִים עִם מְבוּגָר.
- לַחֲצוּ עַל הַמְשַׁפֵּט עַל בְּטִיחוֹת.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה בקופסת הכלים ומה לא? (מיינו: סִמְנוּ ✓ בְּעִמּוּדָה הַמַּתְאִימָה)

הפריט	בְּקוֹפֶסֶה	לֹא
מְסַפְּרִים	☐	☐
מַחֲט וְחוּט	☐	☐
פִּיפָּה	☐	☐
כְּדוּר	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

בגד יָשׁוּן – תִּיק חֶדֶשׁ (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מִתְחַו קו בֵּין הַמִּילָה לַפִּירוּשׁ

thread .א.

1. מִסְפָּרִים

scissors .ב.

2. מַחֵט

sleeves .ג.

3. חוּט

needle .ד.

4. שְׁרוּוֹלִים

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כְּתֹבוּ בְּגֵד אֶחָד מֵהַבֵּית בְּכָל עֵרִמָּה.

מִתָּאִים	לְתִקּוֹ	לְהַפּוֹה

שאלות לפי עומק • עולים

בגד יָשׁוּן – תִּיק חֶדֶשׁ (המשך)

שם:

חלק ג' – מעמקים

עכשיו תורכם: מה אתם חושבים ויוצרים?

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות עם החולצה?

מקרה לבחינה: החולצה של נועה

לנועה יש חולצה אהובה. יש בחולצה חור גדול. נועה עצובה.

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: במשפחה שלי מתקנים בגדים כך: ... (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם)

פלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

החולצה נקרעה ואתם כועסים? עצרו. נשמו לאט. כתבו משפט טוב לעצמכם, למשל: "אני יכול/ה לתקן!". מה תעשו עכשיו?

שאלות לפי עומק • עולים

בגד יָשׁוּן – תִּיק חֶדֶשׁ (המשך)

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- אֵלֶּמָה כְּתִבָּה: 'מִחִיר זֶה מָה שְׁמִשְׁלָמִים בְּחִנּוּת. עֲרֹךְ זֶה מָה שְׁנִשְׁאָר אַחֲרֵי שֶׁהִקּוּפָה נִסְגָּרָת'. הָאֵם אַתֶּם מִסְכִּימִים? אֵיזָה חֶפֶץ אֶצְלָכֶם נִשְׁוֹוֶה הֶרְבֵּה, אִף עַל פִּי שֶׁהִמְחִיר שָׁלוֹ נִמּוּךְ?
- 'מִיחֲזוֹר שׁוֹאֵל אֵיךְ נִפְטָרִים מִזֶּה, וְאַפְסִיִּיקְלִינֵג שׁוֹאֵל מָה זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת'. אֵיפֹה עוֹד בְּחִיִּים כִּדְאִי לִשְׁאֹל 'מָה זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת?' – בִּבְעִיָּה, בְּכִישְׁלוֹן, בְּחִבְרוֹת?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

צִיְרוּ אֶת הַתִּיק הַחֶדֶשׁ מִהַחֲלָצָה הַיְשָׁנָה.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לומר מה יש בקופסה.
			אני יודע/ת להסביר איך עושים תיק מחולצה.
			אני מבין/ה למה עובדים עם מבוגר.

כרטיס יציאה

לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מילה חדשה שלמדתי: __

2. מבגד ישן אני רוצה לעשות: __

3. במשפחה שלי מתקנים בגדים עם: __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כְּרִטִּיס יְצִיאָה

בודקים את עצמנו + כְּרִטִּיס יְצִיאָה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • לא זורקים, משדרגים: אפסייקלינג • חוברת תלמיד

לעולים

